

بەش / زمان و ئەدەبی کوردی

کۆلیژ / پەرەردەیی شەقلاو

زانکۆ / سەلاحەددین - هەولێر

بابەت / ئەدەبی کۆن

پەرتووکی کۆرس - بۆ نمونە (سالی ١، ٢، ٣ یان ٤)

ناوی مامۆستا : یوسف علی محمد (ماستەر)

سالی خوێندن: بۆ نمونە 2022-2023

پەرتووکی کۆرس Course Book

۱. ناوی کۆرس	زمان و ئەدەبی کوردی
۲. ناوی مامۆستای بەرپرس	یوسف علی محمد (ماستەر)
۳. بەش / کۆلیژ	زمان و ئەدەبی کوردی – پەروەردە شەقلاو
۴. پەیوەندی	ئیمیل: Yousifali.m77@gmail.com Yousif.muhammad@su.edu.krd ژمارە تەلەفون (بەپەڕە نازو): ۰۷۵۰۴۵۴۸۱۷۳
۵. بەکەمی خوێندن (بە سەعات) لە هەفتەیک	بۆ نمونە تیۆری: ۳ پراکتیک: ۰
۶. ژمارە کارکردن	نامادەبوونی مامۆستای وانەبیژ بۆ قوتابیان لە ماوەی هەفتەیکدا ۲+۳ = ۶ کاتژمێر ، رەخنە ئەدەب ، قۇناغی سێبەم. ۱ + ۲ ۲+۳ = ۶ کاتژمێر ، ئەدەبی کۆن، قۇناغی دووهم. ۱ + ۲ ۲ کاتژمێر ، ئەدەبی کۆن، قۇناغی دووهم / ئیواران سەرپەرشتیکردنی باسی دەرچوونی ۴ قوتابی قۇناغی چوارەم کۆی گشتی (۱۹) کاتژمێر لە هەفتەیکدا .
۷. کۆدی کۆرس	کۆرسات ۱۴ هەفتەیی
۸. پڕۆفایەلی مامۆستا	لە رێکەوتی ۲۰۰۱/۹/۱۹ ، وەکو مامۆستای سەرەتایی لەسەر و مزارەتی پەروەردە هەریمی کوردستان بۆ یەکەمجار دامەزرێوە . لەسەر پروانامەی دبلۆم لە زمان و ئەدەبی کوردی، دەرچووی (مەهەد المەلەمەن المەزکزی) . پاش خزمەتکردنم بۆ ماوەی زیاتر لە ۳ ساڵ ، درێژەم بە خوێندن داوه و لە ساڵی ۲۰۰۴-۲۰۰۵ ، لە بەشی زمانی کوردی کۆلیژی پەروەردە زانکۆی سەلاحەددین وەرگیراوم وەکو مامۆستای مۆلەت پێندراو. پاش تەواوکردنی خوێندنی زانکۆم ، لەسەر ئاستی بەشی زمانی کوردی بە پەلی سێبەم دەرچووم. پاشان لە ساڵی ۲۰۰۸ و مزارەتی پەروەردە منی وەکو میلاک ناردە پەیمانگای پێگەیانندی مامۆستایانی بلی سەر بە پەروەردە میزگەسۆر وەکو مامۆستا. تا ماوەیەک لەو پەیمانگایە کاری مامۆستایەتیم کرد. دواتر گواستەوهی پوختە رازەم بۆ کرا و گواستراوەوه بۆ سەر میلاکی و مزارەتی خوێندنی بالادووتوویژنەوهی زانستی و بۆ ماوەی زیاتر لە ۳ سالان (مەهەد) بووم ، لە سکرتاریەتی بەشی زمانی کوردی کۆلیژی پەروەردە هەریمی ، واتە بەشی خۆم . دواتر لە ساڵی ۲۰۱۲ ، لە خوێندنی بالا و لەسەر بەشی کوردی کورسی سێبەم بۆ خۆم مسۆگەر کرد و بووم بە قوتابی ماستەر و دووبارە درێژەم بە خوێندن دا . لە ساڵی ۲۰۱۴ ، نامەکەم بە سەرکەوتوویی بە پەلی زۆرباشی بالا تەواو کرد . دواتر گۆڕینی شوێنم کرد و لە کۆلیژی پەروەردە هەریمی گواستراوەوه بۆ کۆلیژی پەروەردە شەقلاو . ئیستاش بەندە لەو کۆلیژەدا میلاکە لەسەر

<p>بەشى زىمان و ئەدەبىي كوردى. ئەمە پاش ئەۋەى ئە سەنتەرى زىمان ، بەشدارىم ئە خولى ۱۶ى رىگاكانى وائە وئەوۋە كورد و پەلى زانستىم بەرزىۋوۋە ئە (مەيد) ەۋە بۇ (مامۇستاي يارىدەدەر). پىشتىزىش بەشدارىم ئە فېرېۋونى توانستى ئىنگلىزى كوردوۋە ئە سەنتەرى زىمان . خولى يەكەم . ەروەھا ئە ەمان كاتدا بەشدارىم ئە خولى فېرېرەدى كۆمپىوتەر كوردوۋە ئە خولى يەكەمىدا .</p>	
	<p>۹. وشە سەرەكەكان</p>
<p>۱۰. گرتكى خويندىنى بابەتەكە ، شارەزابوونى قوتابىيان دەربارەى گۆرىنى ەەر رىيارىكى ئەدەبىي و يەك بە دواى يەكتر ەاتنى ەەر رىيارىكى تر ، بە پىنى بارودۇخ و ە تەمىتەى سەردەم. ئاما نەى گشتى و زانىنى لايەنە گرتكەكانى بابەتەكە. ۱- دەستگرتن و شارەزابوونى قوتابىيان ئەسەر چۆنىتەى نوسىنەۋەيەكى ئەكادىمى و زانستى. ۲- قوتابىيان بتوانن بەشۆۋەيەكى زانستى و بى كەمۇكۆرى و بەرەچاۋكردنى پرىنسىپەكانى نوسىنەۋەيەكى تۆكە ، بىرۋاكانى خۇيان ئەچەند پەرەگرافىك بەنە ۋو ...</p>	
	<p>۱۱. ناماتجەكانى كۆرس</p>
<p>۱۲. نەرەكانى قوتابى پىۋىستە قوتابىيان و خويندىكاران بە بەردەوام و بەبى پېچان درىژە بە كارى ئەكادىمى سەرشانى خۇيان بەدەن و ئە پرۆسەى فېرېرەن و فېرېۋوندا دا ئەبىزىن. ەموو شتە نۆى و تازەكانى گۆزانكارى ئەكادىمى و زانستى پىۋىستى سەردەم شارەزا بىن و ئەكەئىدا بەردەوام و بى پېچان برون. ئەمە جگە ئەۋەى بەشۆۋەى ئە و گۆزانكارىيانە ئەسەر ئەستۆى مامۇستايانە و بەشەكەى ترىشى دەكەۋىتە سەر ئەستۆى قوتابىيان و خويندىكاران خۇيان ، بەۋەى بەشدارى بەكەن ئە پرۆسەى بەرەو پىشەۋە چوونى زانست و زانىارى . بە ەەر شۆۋەيەك بىت وەكو نووسىنى باسى ئەدەبىي و ەۋنەرى و زانستى ، نووسىنى راپۇرتى پۇن و وتار نووسىن و بەشدارىكرەدىان ئە ەمرزى رۇشەبىرى . جگە ئەۋانە پىۋىستە قوتابىيان و خويندىكاران گرتكى بە نامادەبوونى خۇيان بەدەن ئە ەاتنە ژورەۋەى ەۋەكانى خويندىن و بەشدارىكرەدىان ئە ەموو چالاكەيەكانى ناۋ پۇن و ناۋ كۆلنېز بە شۆۋەيەكى گشتى . چۈنكە ئەمە خائىكى گرتگ و بىراۋبېرە و يەكلاىى كراۋتەۋە . ئەسەرۋى ەمووشىانەۋە دەبىت خويندىاران و قوتابىيان بە بەردەوامى ناگايان ئە پرۆگرام و مەنەجى سالانەى خويندىان بىن ئەۋەى كە ئەسەر شانىانە بۇ خويندىنى ئەم سالىان . ئەۋەش بۇ ئەۋەيە كە چىيان ئىداۋاكرەۋە و چىيان خويندوۋە ، دەبى تاقىكرەنەۋىيان پى بىكرىت بۇ ئەۋەى بزائرىت تا چەند پرۆسەى خويندىن ئەۋە سالىدا بەرەو پىشەۋە چوۋە و رەنج و ماندوۋبوونى ەيچلايەك بە فېرۇ نەۋات .</p>	
<p>۱۳. رىگەى وائە ووتتەۋە بەماكانى كاركرەن : ۱ - بەستتەۋەى تەۋاۋى بابەتەكە بەشۆۋەى زنجىرەبى ئە لايەن مامۇستاۋە . ۲ - رىگى گشتوگۆكرەن و نالوگۆكرەننى بىرورا و زانىارى ئە نىۋان قوتابىيان و مامۇستاۋە. ۳ - بەشدارىكرەن و سەرپشكرەننى قوتابىيان بە پرىساركرەن ئە چوارچىۋەى بابەتەكەۋە . ۴ - ئە پرۆسەى خويندىنى ئەمسالىدا بە ەردوۋ كۆرس (۴) تاقىكرەنەۋەى ەرمى ئە نەجام دەدرىت ، جگە ئە تاقىكرەنەۋەى ترى رۆژانە . ۵ - بەكارەيىنانى وايت بۇرد و پاۋەرپۆىنت و سلاىد بۇ خستتەۋەى موفرەداتى بابەت .</p>	

<p>١٤. سيستمى ھەئسەنگاندن جۇرى تاقىکردنەوكان : ١- تاقىکردنەوھى ناوھندى_ مەرکەزى. ٢_ نووسىنى را پۇرت و باس. ٣- چالاقى پۇل وەكو وتار نووسىن و نامادەبوونى ھەر بابەتتىكى ترى پەيوەست بە بابەتەكەوہ. ٤- نامادەبوونى قوتابيان و خویندكاران لە ناوھوى پۇل و خزانه ناو بابەتەكەوہ ، واتە تا چەند بېريان لەسەر بابەتەكەيە و لىي دوور ئەكەوتوونەتەوہ. چونكە ئەگەر قوتابى لە پۇلىشدا بىت بىرى لەسەر بابەتەكە نەبوو ، بىرى لە دەرەوى بابەتەكە بوو ، چۇن دەيگەر ئىنتەوہ ناو كەشەوھى ئەكادىمى و زانستى ناوھوى پۇل. ٥- ھەولەدەين ھەموو ئەو چالاقىيانەى لە ناو پۇلدا ئە نجام دەدرىت ، بە پاوەر قۇبىنت و سلايدات بىرى. ٦- ھەولەدەين ھەموو قوتابيان بەشدار بىن لە چالاقى ناو پۇلدا بۇ ئەوھى ھەموويان بە پىيى چالاقى خۇيان نمرەيان بدرىتى . نمرە لەسەر نامادەبوون و نامادەنەبوونى قوتابيان دادەنرىت ، ئەوھش بۇ ئەوھى تا پابەند بىن بە نامادەگىيان لە نىو پۇلدا . جگە ئەوانە نمرەكان بەسەر پرسىيارەكانى تاقىکردنەوھى مانگانە دا بەش دەكرى، كە بىگومان ئىرەشدا رەچاوى ھەموو قوتابيان دەكرى ، بە ھەرسى جۇريانەوہ ، قوتابى زىرەك ، مام ناوھند ، تەمبەل.</p>
<p>١٥. دەرئەنجامەكانى فېربوون لەبەر ئەوھى بەشكەمان تا رادەيەك ھەئى كارکردنى پراكتىكى كەمە وەكو بەشە زانستىيەكان نىە ، دەستى كارى ھەبىت لە دەرەو واتە بازار، بۇيە تارادەيەك ئەستەمە بتوانى لە دەرەو گرتكى بە خۇى بدات ، ئەوھش بىزاوبىر نىە ، چونكە ئەوھش دەتوانىت لە كردنەوھى خولى فېربوونى زمانن و ئەدەبى كوردى بكات ، بە تاييەتى ئىستاي بازار پىنووستى پىيەتى بە تاييەتى ھاتنى ئىشاوى عەرەبەكان بۇ ھەرىم و دواتر كردنەوھى خول بۇ ئەو دكتور و كەسايەتییە عەرەبانەى كە ئەمرۇ ئە كوردستاندا كار دەكەن و زمانى كوردىيان باش نىە . جگە ئە وانە دەتوانن واندى خسوسى ئە نايىندەدا بە قوتابيان بلىنەوہ . ھەرەھا دەشتوانن ئە راگەياندەكاندا جىگای خۇيان بکەنەوہ و بە تاييەتى ھەئە زۆرەكانى نووسىنى مانشىتەكانى تىقى و ... واتە بواريان ھەيە لە بەشى نووسىنى تىقىيەكانەوہ كار بکەن بە ھەموو دەزگاكانى راگەياندەشەوہ . ئەمە جگە ئە نووسىنى كىتب و پىررۇشى ئە كىتبىخانەكانەوہ بە مەرچىك نووسىنىكى شىاو و پىر بە پىست و ھاو دەمى و ھاو خەمىيانەى ئىپستاي كۆمەنگا ...</p>
<p>١٦. لىستى سەرچاوه 1. ئەنجومەنى ئەدبىيان ، ئەمىن ھەيزى بەگ ، ، چاپى يەكەم ، چاپخانەى كۆرى زانىارى كورد ، بەغداد-١٩٨٣ 2. مېژووى ئەدەبىياتى جىھان ، بوكنوب. تراويك ، و. ھەمەكەرىم عارف ، بەرگى يەكەم ، چاپى يەكەم ، چاپخانەى خانى ، دەھوك-٢٠٠٨ 3. مېژووى ئەدەبىياتى جىھان ، بوكنوب. تراويك ، و. ھەمەكەرىم عارف ، بەرگى دوووم ، چاپى يەكەم ، چاپخانەى خانى ، دەھوك-٢٠٠٨ 4. علائەدەين سەجادى ، مېژووى ئەدەبى كوردى ، چاپى دوووم ، بەغداد-١٩٧١ 5. مېژووى ئەدەبى كوردى ، عىزەدەين مستەفا رەسون ، ، بەرگى يەكەم ، چاپى يەكەم ، چاپخانەى ... ، سلىمانى - ٢٠١٢ 6. ئەدەبى كۆنى كوردى ، ئىبراھىم ئەھمەد شوان ، ، چاپى دوووم ، چاپخانەى زانكۆى سەلاھەدەين ، ھەولەين-٢٠١٢</p>

		<p>شيعرى كۆنى كوردى لەر ووى ناوهرۇكه وه</p> <p>۱- شيعرى ئيريكى خۇمانى</p> <p>۲- شيعرى ئيريكى ئيسلامى.</p>	<p>ههفته</p> <p>چوارهم</p>	
		<p>سهره تاي سهره ئداني نه ده بى كوردى نووسراو</p> <p>بيروبوچوونه كانى سهره تاي سهره ئداني نه ده بى كوردى نووسراو.</p>	<p>ههفته</p> <p>پينجه م</p> <p>يه كه م</p>	<p>تشريني</p>
		<p>نه ده بياتى نوور :-</p> <p>سهرده م و به ره مى بابا تاهيرى هه مه داني :</p> <p>دووبه يته كانى بابا تاهيرى هه مه داني :</p> <p>لەر ووى روخساره وه :-</p> <ul style="list-style-type: none"> • كيش و سه روا • وشه و رسته و زمانى شيعرى 	<p>ههفته</p> <p>شه شه م</p>	
		<p>تاقى كرده وه - چالاكى قوتايان .</p> <p>چهند نموونه يه كه نه سه ر شيوازى پرسياره كان</p> <p>: دووبه يته كانى بابا تاهيرى هه مه داني</p> <p>لەر ووى ناوهرۇكه وه :-</p> <p>۱_ عه شتى ئيلاھى</p> <p>۲_ شيعرى دلدارى.</p>	<p>ههفته</p> <p>حهفته م</p>	
		<p>نه ده بياتى زارى گۆران :</p> <p>واناي زارا وه ي گۆران</p> <p>نه ژادى گۆران</p> <p>يه كه م : نه وانهى گۆران به زمانىكى سه ربه خو داده نيئن :-</p> <p>أ_ نۇسكارمان</p> <p>ب_ مينۇرسكى</p> <p>ج_ مه كه نى</p> <p>دووه م : نه وانهى گۆران به زارىكى كوردى ده زانن :-</p> <p>سييه م : نه وانهى گۆران به زارىكى زمانى فارسى ده زانن :</p> <p>۱. سۇن</p> <p>۲. كتيبي نه هلى حه ق</p>	<p>ههفته</p> <p>هه شه م</p>	
		<p>نه ده بياتى گۆران</p> <p>بوچى سولتان نيسحاق روويكرده ناو هوزه كانى</p> <p>- گۆرانى شاره زوور و هه ورامان</p> <p>- بيروبا وه رى يارسانه كان</p> <p>- تاييه تمه ندييه كانى شيعرى دياليكتى گۆران</p> <p>أ- لەر ووى روخساره وه</p> <p>ب- لەر ووى ناوهرۇكه وه</p>	<p>ههفته</p> <p>نويه م</p> <p>دووه م</p>	<p>تشريني</p>

<p>ناوی مامۆستا وهك: ۳-۴ كاتژمير ۲۰۱۵/۱۰/۱۴</p>	<p>۱۸. بابەتی پراكتيک (ئەگەر ھەببیت) لێرە مامۆستای وانەبێژ ناو نیشانی ھەموو ئەر بابەتە پراكتيکانه دەنووسیت که بەنیازە بیلێتەوه لە تێرمەکە. ھەر وەھا کورتەیک لە نامانجی ھەر یەک لە بابەتەکان و بەروار و کاتی وانەکە دەنووسیت.</p>
<p>۱۹. تاقیکردنەوهکان</p> <p>۱. دارشتن:</p> <p>پ / ۱ / ئە روانگەى ئەم داواکارىيانەى خوارەوه ئەسەر (بابا تاهیری ھەمەدانی) بدوئ؟ (۱۵ نمره)</p> <p>أ - بە نموونەى شیعريیەوه ئە ناوەرۆكى شیعەرەکانى بابا تاهیری ھەمەدانی بدوئ؟ (۱۰ نمره)</p> <p>ب - ھۆکارەکانى سەرئامەدى و سەرەشتى بابا تاهیری ھەمەدانی چى بوون؟ (۲ نمره)</p> <p>ج - ئە رووى (فۆرمى شیعری) یەوه نموونە بەینەوه بۆ شیعەرەکانى بابا تاهیری ھەمەدانىیەوه؟ (۳ نمره)</p> <p>ب - باسى ھەریەكێك ئەئەبیاتی گریك ورومانى بکە بە نموونەوه؟</p> <p>ج - جیاوازی نیوان شیعەر و پەخشان بکە؟</p> <p>نموونەى تر :</p> <p>پ / ۲ / تەنھا وەلامى دوو ئەمانەى خوارەوه بدەرەوه؟ (۱۵ نمره)</p> <p>أ - ئەرووى ناوەرۆکەوه ئەسەر شیعەرەکانى مەولەوى بنووسە؟</p> <p>ب - سیما و خەسلەتى ئەدەبى کۆنى کوردی ئەرووى ناوەرۆکەوه بنووسەوه؟</p> <p>ج - جیاوازی پەخشانى زانستى و ھونەرى بەدیاربخە؟</p> <p>۲. راست و چەوت:</p> <p>چەند نموونەییەکی تری ئەم جۆرە ...</p>	
<p>۲۰. تێبینى تر لێرە مامۆستای وانەبێژ دەتوانیت تێبین و کۆمەنتى خۆى بنوسیت بۆ دەولەمەندکردنى پەرتووکیەکی.</p>	

۲۱. پيداچوونهوهی هاوهل

ئهم كۆرسىووكه دهبيت له لايهن هاوهلئىكى ئهكادىمىمه سهىر بكرىت و ناوهروكى بابتهكانى كۆرسهكه پسهند بكات و جهند وشهيهك بنوسىت لهسه شياوى ناوهروكى كۆرسهكه و واژووى لهسه بكات.
هاوهل ئهو كسهيه كه زانىارى ههبيت لهسه كۆرسهكه و دهبيت پلهى زانستى له ماموستا كه متر نهبيت.